

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 5. Eadem traditio trium priorum Ecclesiae sæculorum, declaratur
ampliùs aliquot testimoniis Patrum, qui tunc temporis in Ecclesia
floruerunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83594](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83594)

sanctorum doctrina in sanctam & indivisibilem Trinitatem in unum coit, ac conciliatur, atque ea una fides est Catholica Ecclesia. Et prope finem: Ego secundum Apostolicam à Patribus acceptam fidem ista tradidi, nihil prorsus aliunde adiciens; sed sicuti didiceram, ea scripsi, quæ cum sacris Scripturis congruerent.

Teste igitur Athanasio, hæc una fuit ab initio fides Ecclesiæ Catholicæ, hæc una traditio & doctrina, à Christo data, ab Apostolis predicata, à sanctis Patribus & Ecclesiæ Doctoribus ab initio fideliter & unanimiter custodita, quam ipse in sanctorum Patrum & Ecclesiæ Doctorum scriptis legerat, & didicerat, videlicet quod in Patre, Filio, & Spiritu sancto sit sancta & perfecta trinitas. Quod hæc trinitas non sit nomine tenus, & inani dictionis specie; sed verè, & subsistendi ratione trinitas, quia Pater est res per se subsistens; Filius, res per se subsistens; Spiritus sanctus, res per se subsistens: ita ut Pater non sit Filius, aut vicissim; neque Pater & Filius, Spiritus sanctus, aut vicissim. Quod in hac trinitate nihil creaturæ admixtum est, sed è contra tota est rerum creator & conditor. Quod hæc trinitas sit planè indivisa & indivisibilis, quia trium personarum una est natura, virtus, & operatio; nec una persona sine aliis operatur, aut operari potest ad extra. Unde in hac trinitate unitas perfectissima reperitur, & hæc trinitas unus Deus est, non plures.

4. S. Basilus lib. de Spir. sanct. disputans de divinitate Spiritus sancti, & de hac formula: *Cum Spiritu*, qua in solempni glorificatione utebatur, reclamantibus aliquibus, qui aut malè sentiebant de Spiritu sancti divinitate, & ita illum volebant duabus aliis personis exæquari, aut si rectè sentiebant, volebant formulam hanc, *Cum Spiritu* omitti, eo quod in divinis Scripturis non invenitur; dicit ad probandam illam, traditionem sufficere posse. *Si nihil aliud est*, inquit, c. 29. *receptum absque Scripturis, ne hoc quidem recipiatur: sin plura arcana citra scriptura recepta sunt à nobis, cum aliis pluribus & hoc recipiamus. Arbitror autem apostolicum esse, eam non scriptis traditionibus inherere... quam maxime una est, & hæc de qua nunc agimus, quam qui ab initio præscripserunt, tradideruntque posteris, usque semper simul cum tempore progrediente, per longam consuetudinem in Ecclesiis altis radicibus defixerunt.* Et allegatis aliquot priorum temporum Patribus, sic prosequitur: *Igitur apud cordatos homines ad purificationem mei sufficiunt hæc quæ dicta sunt, quod recipimus vocem adeo gratam & amicam sanctis, & insuper tam divino usu comprobata, quæ ex quo tempore est annuntiatio Evangelium usque ad præsens, demonstratur in Ecclesiis usitata fuisse.*

Teste igitur S. Basilio, hæc formula glorificationis, *Gloria Patri & Filio cum Spiritu sancto*, quæ cum istis convertitur, *Gloria Patri & Filio in Spiritu sancto*, *Gloria Patri & Filio & Spiritui sancto*, ut ipse observat c. 25. & 27. & qua ipse in sua Ecclesia solemniter utebatur, frementibus nonnullis, quod sic Spiritus sanctus Patri & Filio jungeretur & exæquaretur, fuerat ab initio præscripta ab Apostolis, & tradita fidelibus atque usu semper cum tempore progrediente, per longissimam & numquam intermissam consuetudinem in Ecclesiis altis radicibus defixa, utpote ex quo tempore Evangelium fuerat prædicatum usque ad ipsius Basilii tempora, in Ecclesiis constanter usurpata. Totis igitur tribus prioribus Ecclesiæ sæculis, teste S. Basilio, constans mos Ecclesiarum fuit Spiritum sanctum simul adorandi & conglorificandi cum Patre & Filio. Unde illud Symboli Constantinopolitani de Spiritu sancto, *Qui cum Patre & Filio simul adoratur & conglorificatur*. Hæc enim verba non recentem aliquam, sed vetustissimam & immemorabilem consuetudinem aperte significant. Atqui talis mos aperte supponebat fidem æqualitatis & divinitatis trium personarum, proindeque unitatem personarum in unitate essentiæ & naturæ. Ergo, &c.

His omnibus addere juvat Symbolum illud, quod Apostolicum dicitur, quia auctores habuit Apostolos, ut demonstratur ex S. Irenæo lib. 1. contra hæreses c.

2. Ex Tertulliano lib. de Præscript. c. 13. & 37. & lib. de velandis virginibus c. 1. Ex S. Ambrosio l. 1. epist. 7. ad Siricum, &c. Hoc symbolum fuit veluti tessera & signum militare, quo ii, qui Christo nomen dederant, ab Ecclesiæ incunabulis & deinceps dilecti fuerunt ab ethnicis, & militia Christianæ desertoribus. Totis ergo tribus prioribus Ecclesiæ sæculis, sicut & sublevis omnibus hæcenus temporibus, fuit hoc Symbolum in ore omnium, qui verè, & non tantum nomine tenus Christiani essent.

In hoc autem Symbolo dicitur: *Credum in unum Deum, Patrem omnipotentem.... Et in Jesum Christum Filium ejus unicum, Dominum nostrum..... Et in Spiritum sanctum*. Quibus sanè verbis continetur eadem fides, quæ in forma Baptismi, *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*. Hoc enim Symbolum proponebatur Catechumenis, & ab eis exigebatur ejus professio ante baptismum. Quilibet igitur Catechumenus, antequam initiaretur baptismo, fidem suam exterius profitebatur, dicendo: *Credo in unum Deum, &c.* tum trina in aquam immersione baptizabatur *in nomine Patris, & Filii, & Spiritu sancti*, in quos scilicet se credere modò palam professus erat. Atqui his verbis, *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*, manifestè continetur fides Trinitatis Personarum divinarum in una & eadem essentia divina. Ergo, &c.

ARTICULUS V.

Eadem traditio trium priorum Ecclesiæ sæculorum declaratur amplius aliquot testimoniis Patrum, qui tunc temporis in Ecclesiis floruerunt.

Primo sæculo Clemens Romanus in sua ad Corinthios epistola sic loquitur: *An non unum Deum habemus, & unum Christum, & unum Spiritum gratie effusum in nos?* Ejusdem Clementis hæc verba, *Sicut Deus, & Dominus Jesus Christus, & Spiritus sanctus*, refert S. Basilus lib. de Spir. sanct. c. 29. Clemens autem uno & eodem tenore Patrem, Filium, & Spiritum sanctum pronuncians, non solum eorum inter se distinctionem, sed etiam æqualitatem & omotimiam significat.

Huic sæculo, sicut & sequenti, accenseri potest S. Polycarpus Martyr, verè Apostolicus vir, non solum ab Apostolis edoctus, & conversatus cum multis ex eis, qui Dominum viderunt, sed etiam ab Apostolis in Asia, in ea, qua est Smyrnis, Ecclesiæ constitutus Episcopus..... qui docuit semper, quæ ab Apostolis didicerat, quæ & Ecclesia tradidit, & sola sunt vera, ut refert S. Irenæus lib. 3. c. 3. Hanc autem ultimam ad Deum martyrium jam jam subiturus fudit orationem, in qua expressa SS. Trinitatis simul adorandæ & conglorificandæ continetur invocatio: *Deus, dilecti & benedicti Filii tui Jesu Christi Pater, per quem tui agnitionem suscepimus... benedico te.... Verus es tu, & sine mendacio Deus; propterea & in omnibus laudo te, & benedico te, & glorifico te per æternum Deum & Pontificem Jesum Christum, dilectum Filium tuum, per quem, & cum quo tibi cum Spiritu sancto gloria, & nunc, & in futura secula, Amen.* Hæc autem oratio habetur in Actis ejus martyrii, apud Eusebium lib. 4. histor. Eccl. c. 14.

Secundo sæculo Athenagoras Atheniensis Philosophus Christianus, in legatione pro Christianis, Trinitatis mentionem facit his verbis: *Est Filius Dei, Verbum Patris in idea & operatione. Ab ipso enim & per ipsum omnia facta sunt, cum sit unum Pater & Filius; & sit in Patre Filius, & Pater in Filio, unitate & veritate Spiritus.* Sic autem loquendo, agnoscit in Deo tres, non nomine tenus, sed secundum rei veritatem personas, Patrem, Filium, & Spiritum: sunt tres inquam, sola subsistentia & hypostasi, non natura: dicit enim unum esse Patrem & Filium unitate Spiritus, qui scilicet utriusque Spiritus est. At si Pater & Filius unum sunt unitate Spiritus, Spiritum ipsum unum esse cum Patre

Patre & Filio necesse est. Igitur juxta Athenagoram, Pater, Filius, & Spiritus sanctus unum sunt, non unus; tres & unum sunt, tres quidem substantia, unum natura, seu essentia.

Tertio saeculo Tertullianus in libro contra Praxeam, qui unicum Deum non alias putabat credendum, quam si ipsum, eundemque Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum diceret, ita differit c. 2. Unicum quidem Deum credimus, sub hac tamen dispensatione, quam oikonomia dicimus, ut unici Dei sit & Filius sermo ipse, qui ex ipso processerit, per quem omnia facta sunt, & sine quo factum est nihil. Hunc missum à Patre in Virginem, & ea natum hominem & Deum; filium hominis & filium Dei, & cognominatum Jesum Christum. Hunc passum, hunc mortuum & sepultum secundum Scripturas, & resuscitatum à Patre, & in caelos resumptum, sedere ad dexteram Patris, venturum judicare vivos & mortuos. Qui exinde miserit secundum promissionem suam à Patre Spiritum sanctum Paracletum, sanctificatorem fidei eorum, qui credunt in Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum.

En expressissima confessio trinitatis personarum in unitate deitatis. Juxta Tertullianum, unus est Deus Pater. Unus filius & sermo Patris, à quo per generationem processit, & qui per eum omnia condidit, post incarnationem non solum Deus, sed etiam homo; non solum Filius Dei, sed etiam Filius hominis. Unus denique Spiritus sanctus, à Patre & Filio missus, proindeque procedens ab utroque, sanctificator eorum, qui sincere credunt in Patrem, Filium, & Spiritum sanctum, ac proinde sanctificator eorum, qui in ipsum credunt, quod auctoritatem significat. Auctoritative autem sanctificare, proprium divinitatis est; & qui, quod proprium divinitatis est, habet, ipsam quoque divinitatem habere necesse est. Juxta Tertullianum igitur, non solum Pater, sed etiam Filius & Spiritus sanctus divinitatem habent; & quia non sunt plures dii, sed unus est, una trium est divinitas. Tertullianus igitur aperte confitetur Deum unum & trinum, unum in divinitate, trinum in personis.

Quod confirmatur ex verbis subsequenter eod. cap. Quasi, inquit, non sic quoque unus sit omnia, dum ex uno omnia, per substantia scilicet unitatem: & nihilominus custodiatur oikonomia sacramentum, qua unitatem in trinitatem disponit, tres dirigens, Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum. Tres autem non statu, sed gradu: nec substantia, sed forma: nec potestate, sed specie: unius autem substantia, & unius status, & unius potestatis: quia unus Deus, ex quo & gradus isti, & forma, & species, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti depurantur. Itaque juxta Tertullianum, Deus unus est, quia una est substantia divinitatis, & trinus, quia una illa substantia dispensatur in tres. Unde in Deo reperitur unitas cum pluralitate: unitas quidem, propter unitatem substantiae; pluralitas verò, non propter distributionem; nam substantia divina divisionem non patitur; sed propter dispensationem hujus unitatis in plures. In Deo tres sunt, gradu, forma & specie; forma quidem & specie, quia unus Pater est tantum, alter tantum Filius, tertius tantum Spiritus; gradu verò, quia unus primus est, nempe Pater, qui principium non habet; unus secundus, quia à solo Patre procedit; unus denique tertius, nempe Spiritus, qui procedit à Patre & Filio. At illi tres unum sunt statu, substantia, & potestate, quia unius sunt status, substantiae, & potestatis; & unius sunt status, substantiae, & potestatis, quia unus Deus ex intrinseca secunditate, absque ullo unitatis detrimento, habet in se distinctos illos gradus & formas, seu species, Patrem scilicet, Filium, & Spiritum sanctum.

Sed audiamus adhuc Tertullianum c. 8. sic loquentem: Nec dubitaverim Filium dicere & radicis fructum, & fontis fluxum, & solis radium: quia omnis origo parens est; & omne quod ex origine profertur, progenies est: multo magis sermo Dei, qui etiam proprie nomen Filii accepit: nec frutex tamen à radice, nec fluxus à fonte, nec radius à sole di-

scernitur, sicut nec à Deo sermo. Igitur secundum horum exemplorum formam, profiteor me duos dicere, Deum, & sermonem ejus, Patrem, & Filium ipsum. Nam & radix & frutex duae res sunt, sed conjunctae; & fons & fluxus duae species sunt, sed indivisibiles; & sol & radius duae formae sunt, sed coherentes. Omne quod prodit ex aliquo, secundum sit ejus necesse est, de quo prodit, non ideo tamen est separatum. Secundum autem ubi est, duo sunt; & tertius ubi est, tres sunt. Tertius enim est Spiritus à Deo & Filio, sicut tertius à radice, fructus ex frutice; & tertius à fonte, rivus ex fluxu; & tertius à sole, apex ex radio. Nihil tamen à matrice alienatur, à qua proprietates suas ducit. Ita Trinitas per confertos & connexos gradus à Patre decurrens, & monarchia nihil obstrepat, & oikonomia statum protegit.

Juxta Tertullianum, seclusus imperfectioibus, quae reperiuntur in creaturis, & in Deo locum habere non possunt, quod semper suppleri debet, Pater se habet ad modum radices, Filius ad modum fructus, & Spiritus sanctus ad modum fructus: Filius est à Patre, ut frutex à radice; Spiritus sanctus à Filio, ut fructus à frutice; & ita sicut frutex prius est à radice, quam fructus à frutice, Filius origine prius est à Patre, quam Spiritus sanctus à Filio; similiter sicut frutex est de substantia radices, & fructus de substantia fructus, ita Filius est de substantia Patris, & Spiritus sanctus de substantia Filii: imò sicut una est substantia radices, fructus, & fructus, ita una est substantia Patris, & Filii, & Spiritus sancti; cum hoc tamen discrimine, quod una est substantia radices, fructus, & fructus per extensionem ejusdem substantiae materialis, & plures in partes divisibilis; Patris verò, Filii, & Spiritus sancti una est substantia, per admirabilem communicationem ejusdem substantiae, summè simplicis, inextensibilis, & impartibilis, quae proinde vel tota, vel nullatenus communicatur. Una est substantia Patris, Filii, & Spiritus sancti, quia Pater per generationem communicat Filio totam suam substantiam, quam totam Spiritui sancto communicat Filius per inspirationem, sibi cum Patre communem.

Pater tamen, Filius, & Spiritus sanctus sunt tres res, tres formae, seu species, sed conjunctae & indivisibiles; sicut radix, frutex, & fructus sunt tres res, tres formae, seu species conjunctae & indivisibiles: cum hac tamen differentia, quod radix, frutex, & fructus sint tres res conjunctae per solam sensibilem partium ejusdem substantiae materialis continuitatem; Pater verò, Filius, & Spiritus sanctus sunt tres res conjunctae per summam unitatem ejusdem substantiae immaterialis, simplicis, inextensibilis, & indivisibilis, quae tribus communis est.

Pater est primus, Filius secundus, & Spiritus sanctus tertius, quia Pater à nullo, Filius à Patre, Spiritus sanctus à Patre & Filio origine posteriori, quam Filius à Patre: quod enim procedit à non procedente, secundum est; & quod procedit à secundo, tertium est. Igitur in Deo tres sunt, quia ubi sunt primus, secundus, & tertius, ibi tres esse necesse est. Sed tres sunt sine discretionem, divisionem, separationem, quia secundus & tertius unum sunt cum primo: sicut radix, frutex, & fructus tres sunt sine discretionem, divisionem & separationem, quia frutex & fructus unum sunt cum radice; cum eadem tamen disparitate, quae superius exposita est. In Deo igitur monarchia conciliatur cum oeconomia, quia in Deo tres sunt unius status, unius substantiae, unius potestatis. In Deo monarchia est, quia una est substantia, una potestas. Est etiam oeconomia, quia una substantia & potestas dispensatur in tres, tota scilicet à primo ad secundum, & à secundo ad tertium decurrens. Deus igitur unus est & trinus; unus quidem propter monarchiam, seu unitatem substantiae & potestatis; trinus verò propter oeconomiam, seu unitatis substantiae & potestatis dispensationem, dispositionem, ordinem in primo, secundo, & tertio.

Eandem personarum divinarum trinitatem in unitate substantiae brevius expressit c. 9. his verbis: Ego dico alium esse Patrem, & alium Filium, & alium Spiritum. Male accepit idiotae quisque, aut perversus hoc di-

ctum,

etiam, quasi diversitatem sonet, & ex diversitate separationem (hoc est, substantiarum discretionem) portendat Patris, & Filii, & Spiritus.

Eod. tertio saeculo S. Gregorius Thaumaturgus, Neocaesariensis Episcopus, hanc fidei expositionem scripto reliquit, quae expressissimam SS. Trinitatis fidem continet: Unus Deus Pater Verbi viventis, sapientia subsistentis, & virtutis suae, & figure, perfectus perfecti genitor, Pater Filii unigeniti. Unus Dominus, solus ex solo, figura & imago deitatis, verbum perpetrans, sapientia comprehendens omnia, & virtus, qua tota creatura fieri potuit, Filius verus veri, & invisibilis ex invisibili, & incorruptibilis ex incorruptibili, & immortalis ex immortali, & sempiternus ex sempiterno. Unus Spiritus sanctus, ex Deo substantiam habens, & qui per Filium apparuit, imago Filii perfecti, perfecta viventium causa, sanctitas sanctificationis praestatrix, per quem Deus super omnia & in omnibus cognoscitur, & Filius per omnes. Trinitas perfecta, maiestate, & sempiternitate, & regno minime dividitur, neque abalienatur. Igitur neque factum quid, aut serviens in trinitate, neque superinductum, tanquam antehac quidem non subsistens, postea vero superingressum, Neque ita desuit unquam Filius Patri, neque Filio Spiritus sanctus, sed invertibilis, & immutabilis eadem Trinitas semper.

Hanc fidei expositionem à Joanne Evangelista, jubente B. Virgine, doctum fuisse Gregorium Thaumaturgum, Gregorius Nyssenus testatur in ejus laudatione. In illa autem Gregorius Thaumaturgus, non solum trium personarum distinctionem, sed etiam illarum perfectam inter se aequalitatem confitetur; Filio ac Spiritui sancto attribuit ea, quae soli divinitati convenire possunt; & à SS. Trinitate omne creatum atque temporaneum removeret,

ARTICULUS VI.

Eadem traditio trium priorum Ecclesiae saeculorum probatur denique argumento prescriptionis.

Certissimum est universam Ecclesiam saeculo tertio fidem Dei unius in essentia, & trini in personis professam esse. Ergo eandem fidem professam etiam est duobus prioribus saeculis, & consequenter tribus primis saeculis universae Ecclesiae fides fuit, quod Deus sit unus in essentia, & trinus in personis. Duo sunt in antecedente, nempe certum esse, quod Ecclesia universa tertio saeculo crediderit Deum esse trinum in personis, & quod Deum trinum in personis crediderit nihilominus unum esse in essentia.

Primum itaque probatur, 1. Ex facto Praxeae. Cum enim Praxeas in eunte tertio saeculo Romam venisset sub Zephyrino Pontifice, & Patrem, Filium, ac Spiritum sanctum esse rem trinominem tantum, palam dicere coepisset, hanc doctrinam, ut impiam novitatem, damnare iussus & coactus est; imò & Pontifici exhibere chyrographum, in quo emendationem suam profitebatur, à se inventam novitatem damnabat, & Ecclesiae se obsecuturum, ejusque doctrinae constanter adhaerurum pollicebatur. Nemo tamen tunc Praxeae patrocinium suscepit, nemo Zephyrinum improbavit. Quod tamen, nisi tunc de Praxeani dogmatis impietate constitisset, multi fecissent, & inter alios proculdubio Tertullianus, tunc Montanista, & Catholicis, ac maxime Romanis insensibilissimus. Imò verò cum aliquantò post Praxeas, qui simulatè tantum, & ne ipse damnetur, opinionem suam damnaret, iterum, deposita larva, erupisset, Tertullianus in eum, ut veritatis Catholicae hostem, insurrexit, & ejus dogmata integro libro confutavit, in quo dicit eum haeresim intulisse, & vocat eum hesterum Praxeam, propter doctrinae novitatem. Denique lib. de Praescript. c. ult. illum aliis haeticis accenset his verbis: *Post hos omnes etiam Praxeas quidam haeresim introduxit, quam Victorinus corroborare curavit. Hic Deum Patrem omnipotentem Jesum Christum esse dicit; hunc crucifixum passumque contendit; mortuum praeterea se ipsum sibi* Siraanet Theol. Tom. I.

sedere ad dexteram suam, cum prophana & sacrilega temeritate proponit. Haec autem, nemine reclamante, scribebat, & vulgabat Tertullianus. Imò Tertulliano expressè suffragatus est S. Cyprianus in epist. ad Jubajanum, ubi Praxeam cum suis gregariis sub Participassionum nomine annumerat ceteris haeticorum pestibus, & gladiis ac venenis subvertentibus veritatem.

Prob. 2. Ex facto Sabellii: nam cum Sabellius hoc eodem saeculo circa annum 57. Praxeum dogma disseminare coepisset in Lybia, S. Dionysius Alexandrinus, coacta Alexandria Synodo, hominem ut haeticum, & divinitatis inimicum abdicavit, ut referatur in libello synodico, variisque scriptis doctrinam ejus ut impiam & blasphemam insecutus est. De ea sic loquitur apud Eusebium lib. 7. hist. c. 5. in quadam sua ad Xistum Romanum Pontificem epistola: *Quod autem dicam de ea doctrina, quae apud Ptolomaida Pentapoleos civitatem nuper exorta est, plena blasphemias in Deum Patrem, & Dominum nostrum Jesum Christum, negans esse verè eum Filium Patris, nec primogenitum omnis creature, simul & sancti Spiritus auferens intellectum? Pro quibus cum utraque partes ad me venissent, & praesentibus fratribus, quae commota fuerant, discussissent, etiam litteris, prout Deus dedit parvitati meae, persecutus sum, & scripsi, singula quaeque diligenter exponens, quorum tibi exemplaria transmissi.*

Ex his aperte habetur Dionysium Alex. opinionem Sabellii de Trinitate, ut plenam blasphemiam, in Episcoporum conventu damnavisse, & scriptis litteris diligenter confutasse, quarum exemplaria ad Xistum Pontificem, ut supremum depositi fidei custodem transmissit. His autem acceptis litteris, Sedes Apostolica non modò causam Sabellii contra actorem Dionysium non suscepit, sed è contra ipsum, ut rectè fidei adversantem, & Filium ipsum asserendo esse Patrem, & è converso Patrem esse Filium, blasphemantem proscriptis, ut ex Dionysii Romani, successoris Xisti, epistola, infra citanda, manifestè colligitur.

Prob. 3. Ex facto Pauli Samosatensis, qui eodem saeculo post annum sexagesimum Sedem Antiochenam occupavit. Cum enim rumor percrebuisse, ipsum dicere Christum purum hominem, alios Sabellii errores profiteri, atque cum ipso asserere unicam & solitariam in Deo personam seu subsistentiam, Episcopi Catholici magno numero undique semel atque iterum Antiochiam convenere. In prima quidem Synodo, ut jam superius dictum est, edita professione fidei, in qua plures in Deo hypostases confitebantur, ipsi Paulo aut sensus suos subdole occultanti, aut emendationem praeseferenti, hac vice pepercunt: at in altera Synodo, cum tandem à Malchione Presbytero, & scholae Antiochenae Magistro convictum, quod ab regula Ecclesiastica desiscens, ad falsas & adhaerinas doctrinas transisset, anathematizarunt, & exautorarunt, ut patet ex epistola, à Synodo scripta ad omnes Catholicae Ecclesiae Episcopos, quos huic sententiae acquievisse dubium esse non potest.

Secundum, nempe quod Ecclesia tertio saeculo Deum trinum in personis crediderit nihilominus unum esse in essentia, *Prob. 1.* ex facto Dionysii Alexandrini: Contra placita Sabellii in Pentapoli graffantis, epistolam scripserat ad Ammonium & Euphranorem. Pentapolitani nonnulli, Catholici, & circa fidem rectè sentientes, quae ex causa, & quo animo scripta fuisset haec epistola ignari, judicarunt Dionysium in ea non solum personarum, sed etiam naturarum distinctionem asserere. Romani itaque descenderunt, ibique apud Dionysium Romanum Pontificem, Alexandrinum Dionysium accusarunt, quod ex unius haeresis refellenda praetextu, aliam non minus perniciosam haeresim induceret. Hac de re Romanus Dionysius ad Alexandrinum scripsit, iussitque ut se purgaret. Paruit Alexandrinus, & innocentiam suam probavit, atque obiectum sibi violatae fidei crimen diluit: postulatis enim à Romano Praefule, & ab eo acceptis iis, quae sibi Romae obiecta fuerant, opus edidit sub nomine

Athan. epist. de sententia Dionysii Alex.

L

Elen-